

Za gospodarje

Maribor, dne 10. junija 1936.

Zastopniki naše stranke zaboljšanje gospodarskih razmer.

Maribor, dne 5. 6. 1936.

Naše čitatelje bo gotovo zanimalo, da smo delegati Jugoslovanske Radikalne Zajednice ob priliki strankinega kongresa ob hinkoštnih praznikih v Belgradu pri gg. ministrih govorili, da se mora gospodarska kriza v naših krajih z energičnimi sredstvi ublažiti. Bili smo sprejeti pri ministrskemu predsedniku g. dr. Stojadinoviču, pri našem voditelju g. dr. Korošcu, dr. Kreku, pri gradbenem ministru dr. Kožulju, pri finančnem ministru dr. Letici itd.

Preočili smo gg. ministrom mučni položaj naših posojilnic in hranilnic, ki ne morejo izplačevati hranilnih vlog in ne morejo dajati posojil. Vsi vemo, da je te nesreče, da so denarni zavodi zamrznili, kriv prejšnji režim, ali za danes je glavno, da iščemo pomoči pri sedanji vladi, ki te nesreče ni zakrivila. Dobili smo zagotovilo, da bo vlada skušala odpomoči našim denarnim zavodom na ta način, da bodo dobili toliko denarja, da bodo lahko vsaj najpotrebnejšim izplačevali vloge in da se bo lahko zopet pričela dajati vsaj manjša posojila.

Ravno tako smo tudi prosili merodajne gg. ministre, da se glede kmečke zaščite nekaj ukrene, ker je sedanje stanje brezupno. Vlada bo v tem oziru sedaj izdala glede zaščite novo uredbo.

Prav posebno pa smo zahtevali, da se krediti, ki so določeni za nove državne zgradbe v Sloveniji, izčrpajo in se začne z delom. Kakor znano, je vlada razdelila 100 milijonov dinarjev takozvanega investicijskega kredita. Od tega bi odpadlo za preustržitev državne ceste državna meja — št. Ilj — Maribor 5 milijonov dinarjev. Za druge cestne zgradbe v Sloveniji tudi približno isto svoto. Zanimivo je to, da so po celi državi te kredite že lansko leto hoteli izrabljati, le pri nas v Sloveniji se cela stvar ni mogla izvršiti.

Ministrstvo je izdalo sedaj naročilo, da se morajo cestna dela na progi Maribor — št. Ilj razpisati in oddati. Na ta način bodo dobili brezposelni nujno potrebni zaslužek.

Ista zadeva je glede regulacije rek. Dela pri regulaciji Savinje so oddana mariborski tvrčki Nasimbni in bo tam našlo zaposlitev lepo število brezposelnih. Začelo se bo tudi z zgradbo železniške zveze Slovenije z morjem in se v tem oziru pripravljajo korekture načrtov in proračunov, da bi čimprej prišlo do te prepotrebne zveze. Poleg tega je g. ministrski predsednik dr. Stojadinovič na opozorilo naših delegatov, da imamo pri nas ogromno število brezposelnih, dal zagotovilo, da bo vlada še z raznimi drugimi novimi javnimi deli v Sloveniji skušala zaposliti najbednejše, ki so brez služka in brez kruha.

G. minister je tudi pripomnil, da je pričakovati letos po celi državi bogato letino, osobito pšenice, in da bo tako polagoma nastopilo zopet vsesplošno blagostanje.

Ker so se razmere napram Italiji znatno oblažile in ker smo stopili tudi z drugimi državami v prijateljske odnose, je upanje, da bo prišlo do dobrih trgovinskih pogodb in gospodarskih zvez z našimi sosedi in da bo na ta način naš les in naša živina, ki sta poleg pšenice glavno izvozno blago jugoslovanskega kmeta, našel dobre in stalne odjemalce.

Ministrski predsednik dr. Stojadinovič kakor tudi notranji minister dr. Korošec sta opetovano naglašala, da vidi sedanja vlada v rešitvi kmeta tudi rešitev državnega gospodarstva inboljšanje položaja za vse druge stanove.

Organizacija Jugoslovanske Radikalne Zajednice bo stalno ostala v stiku z člani vlade in bo od časa do časa informirala iste o stanju stvari v naših krajih in bo stavila tudi primerne predloge, da se gospodarske razmere v naših krajihboljšajo.

Reči moram, da smo delegati Jugoslovanske Radikalne Zajednice odpotovali iz naše prestolice v misli in prepričanju, da je sedanja vlada res pripravljena pomagati najbednejšim, to je predvsem kmetu in ubogemu delavcu. F. Ž.

Gospodarske zanimivosti.

Skrajno nesiguren položaj držav z zlato valuto. Države, ki se oklepajo zlate valute ali takozvanega zlatega bloka, so zašle v zadnjem času v prav nevaren položaj, iz katerega ni pravega izhoda. Najbolj se to kaže na Francoskem, iz katere uhaja in radi komunističnih rovarenj naravnost beži zlato v inozemstvo. Francoska banka je storila že vse mogoče, da bi zajezila odtok zlata, pa so bili vsi njeni tozadevni poskusi zamanj. Francoska javnost zahteva, da mora frank primerno pasti v vrednosti. To zahtevajo v najnovejšem času celo pristaši skrajne desnice, ki niso hoteli do sedaj niti slišati o kakem znižanju vrednosti franka. Na Holandskem položaj ni nič boljši. Tudi Holandci priznavajo odkrito, da onemogoča visoka notrajna vrednost njihovega goldinarja vsakoboljšanje gospodarskega položaja. Na Holandskem se ukvarjajo z načrti, kako primerno znižati vrednost goldinarju. Podobne so razmere v Švici, kjer opazujejo pobeg kapitala, kakor se to dogaja na Francoskem in Nizozemskem.

Načrt uredbe o kmetijskih zbornicah. Finančni zakon za leto 1936-37 vsebuje pooblastilo, da sme kmetijski minister izdati uredbo o osnovanju kmetijskih zbornic. Meseca aprila je bil objavljen prednačrt te uredbe in ga je poslalo ministrstvo vsem ustanovam, ki pridejo tozadevno v poštev, v izjavo. Na osnovi zbranega gradiva in izjav gospodarskih organizacij so sedaj pričeli v kmetijskem ministrstvu sestavljati nov načrt te uredbe, ki bo končan do konca junija, nakar bo zopet poslan v izjavo zainteresiranim ustanovam.

Ali bomo izvažali naše vino v Nemčijo? Meseca marca so se vršila jugoslovansko-nemška pogajanja. Ob tej priliki so vprašali naši zastopniki nemško odposlanstvo, ali bi bilo mogoče izvoziti od nas v Nemčijo 200 vagonov vina? Nemci so v načelu v ta naš predlog privolili

pod pogojem, da mešana komisija prej preišče naša vina. Prihodnje dni odpotujejo v Nemčijo naši vinski strokovnjaki, ki bodo skupno z Nemci preizkusili kakovost naših vin.

Izvoz naše perutnine v Nemčijo. Za izvoz pride v zadnjem času glede perutnine kolikor toliko v poštev Nemčija, pa vendar so cene zelo nizke. Nemška centrala za devize je določila za piščance za pečenje 80 penigov, kar znači v našem denarju 10.50 Din, franko avstrijsko-nemška meja Salzburg. Pri perutnini pridejo prevozniki in še razni drugi stroški pri 1 kg na 3 Din. Radi tako visokih stroškov ne obstoja noben izgled na kak večji izvoz, ker tudi kupne cene doma ne ustrezajo producentom in izvoznikarji le s težavo pokupijo toliko perutnine, da lahko kolikor toliko zadostijo naročilom. Pri nas se gibljejo cene piščancem po kraju in kakovosti med 7.50 — 8.50 Din za 1 kg, franko skladišče izvoznikarja.

Jugoslovanska trgovina z jajci uspeva v glavnem v Nemčijo, v nekoliko manjšem obsegu tudi v Švico ter na Angleško, v Čehoslovaško in v prav neznatni meri tudi v Avstrijo. Radi najnovejše trgovske pogodbe s Španijo upajo jajčni izvoznikarji, da se bo njihova trgovina v glavnem za bodoče usmerila na Španijo. V letu 1936 lahko računamo, da nam bodo odkupili Španci 200 vagonov jajc.

Madžarski izvoz v Anglijo raste, čeprav ne izvaja sankcij. V prvem četrtletju 1936 je prejela Madžarska za svoj izvoz blaga v Anglijo 6.5 milijona pengov. — Njen izvoz v Anglijo je v primeri z lanskim istega razdobja narasel od 9.5 na 11.4 milijona pengov, uvoz pa nazadoval od 5.7 na 4.9 milijona pengov. V tabeli madžarskega izvoza stoji Anglija na 4. mestu in sicer je izvozila letos v prvem tromesečju: svinjske masti in slanine za 2.6, zaklane perutnine za 1.6, kož za 1.5 in za 1.1 milijona pengov umetnih svile, njih tkanin, dalje še bacona, masla, ženske konfekcije, čevljev, usnjenih rokavic, radijskih aparatov in cevi ter stekla in pohištva. Madžarska pa je uvozila iz Anglije največ sirovin, kovine, gume in za pol milijona tkanin.

Redna gospodarska radijo-poročila v Jugoslaviji. Radijo-postaja v Belgradu je prejela od svojih poslušalcev pobudo, da sprejme v svoj program tedensko gospo-

darsko poročilo, ki bo obsegalo gospodar-sko in finančno življenje Jugoslavije. Bel-grajska radijo-postaja bo od 6. junija t.l. vsako soboto ob 13.15. uri uvrstila v svoj program eno uro za gospodarsko poro-čilo. To poročilo bo obsegalo zanimivosti z domačih in tujih borz, pregled o tržnih poročilih doma in v inozemstvu s posebnimi pripombami o ponudbah in povprašanjih. Nadalje bodo vsebovala ta sporočila pregled gospodarskih uredb, pregled državnih ter banovinskih ponudb in vsa razna poročila o važnih konferencah go-podarskih krogov.

Gospodarska obvestila.

Na Telovo v četrtek dne 11. junija bo-do v Mariboru celi dan vse trgovine za-prte.

Na banovinski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu se prične novo šolsko leto celoletne šole 15. septembra 1936. Sprejme se 30 učencev. Vsi učenci stamujejo v zavodu (internatu), kjer imajo vso oskrbo. Sprejmejo se pridni, dovolj nadarjeni sinovi kmečkih strašev, ki bo-do ostali po končanem šolanju na kme-tiji. Lastnoročno pisano prošnjo, koliko-vana s 5 Din, je poslati ravnateljstvu banovinske kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu najpozneje do 15. avgusta t. l. Prošnji je priložiti: krstni list, do-movnico, zadnje šolsko spričevalo, spričevalo o нравnosti pri onih prosilcih, ki ne stopijo v zavod neposredno iz kake druge šole, izjavo staršev, odnosno varu-ha (kolek za 2 Din), s katero se zave-žejo plačati stroške šolanja, obvezna iz-java staršev ali varuha (kolek za 2 D), ki reflektirajo na banovinsko ali kako drugo štipendijo iz javnih sredstev, da bo njih sin ali varovanec ostal pozneje na domači kmetiji, v nasprotnem slučaju pa da povrnejo zavodu sprejeto podporo iz javnih sredstev. Navesti je tudi točen naslov in zadnjo pošto. Starost najmanj 16 let in z dobrim uspehom dovršena os-novna šola. Oskrbnina znaša od 25 do 300 Din po premoženjskih razmerah prosilca in se plačuje mesečno naprej. Prosilci za banovinsko znižano mesto morajo prilo-žiti davčno ali občinsko potrdilo o veli-kosti posestva in višini letnih davkov z navedbo družinskih in gospodarskih raz-mer. Takí prosilci naj zaprosijo podporo še pristojni sreski kmetijski odbor ter naj

predložijo prošnji za sprejem v kmetijsko šolo izkazilo o višini prispevka kmetij-skega odbora. Pri vstopu v kmetijsko šo-lo napravijo učenci kratek sprejemni iz-pit iz slovenščine in računstva, katerega so oproščeni učenci absolventi dveh ali več razredov meščanske šole ali kake nižje srednje šole. Hkrati se preišče njih zdravstveno stanje po šolskem zdrav-niku.

Banovinska kmetijska šola Sv. Jurij p. Celju prične dne 15. septembra novo šol-sko leto 1936—37, ki bo trajalo 11 in pol meseca. Prošnje za sprejem, naskovljeno na upravo šole, je vpslati do 1. avgusta. Prošnji, kolekovani s 5 Din, je priložiti: domovnico, krstni list, нравstveno in zad-nje šolsko spričevalo ter obvezo staršev, kolkovano s 2 Din, da bodo krili stroške šolanja, v kolikor na nje odpadejo. Oni, ki žele banovinsko podporo, naj prilože uradno potrdilo davčne uprave o višini davkov in velikosti posestva. Prosilci mo-rajo biti telesno in duševno zdravi, dovolj razviti, naj manj 16, največ 25 let stari. V svoji prošnji se morajo obvezati, da bo-do natančno izpolnjevali svoje dolžnosti in se podredili zavodovim predpisom. — Oskrbovalnina znaša mesečno 300 Din. K tej prispeva banska uprava za vsakega gojenca primeren znesek, odmerjen po gospodarskem stanju staršev. Sprejeti bo-do le kmečki sinovi, za katere se predvi-deva, da bodo ostali na kmetijah kot bo-doči gospodarji. Zato bo banska uprava od onih, ki potem stopijo v službe, zah-tevala povrnitev dobljenih podpor. Starši, oziroma varuhi sprejetih gojencev se mo-rajo torej pismeno obvezati, da bodo v tem primeru vrnil banovinski prispevek.

Dopisi.

Sv. Jakob v Slov. goricah. V nedeljo, 14. junija, ob 11. uri predpoldne, je pri nas ustanovitev Kmečke zveze. Kmetje, pridite!

Naraplje. Letošnja mokra pomlad je za naše haloške kraje, pravi bič božji. Po vinogradih se poznajo že huđe posledice in izgleda, da bomo imeli v jeseni zelo malo vina. Po polju se je pojavila rjava rja in je že začela svojo uničevalno pot. Krompir se je začel sušiti in mnogi se že bojijo, da jim bo uničila ves krompir, ako ne bo kmalu nastopilo toplo in son-

čno vreme. Koruza je sedaj v polni rasti in izgleda, da bo lepo zrastle. Rži so položane in večno vetrovje in deževje jih bo nad polovico uničilo. Pšenica in ječmen kažeta lepo. Tudi po vrtovih se poznajo posledice deževja. Murke so se začele sušiti in tudi fižol je zagrabila rjava rja. Edino travniki so porastli z bujno travo, toda če ne bo vremena, ne vemo, kako bomo sušili. Upamo pa, da se bo končno naredilo lepo vreme in bomo tako vsaj nekaj pridelali. Daj ljubi Bog, da bi bilo tako!

Turnišče. Poleg vsega gospodarskega dela, ki ga vršimo pri nas, ni preveč časa za druge reči. Polje nas zaposluje od zore do mraka in le ob nedeljah in praznikih se razživimo nekoliko, vendar pa ne preveč, ker imamo zelo malo denarja. Naši čevljarji, ki so včasih prednjačili glede denarja, doživljajo dandanes tudi hudo krizo in še zdaleka niso letošnjo zimo izkupili toliko, da bi imeli sedaj denar. Sedaj poleti pa itak skoro nikjer ne bodo delali, ker hodijo naši ljudje bos. Imamo pri nas tukaj Prosvetno društvo, ki si je celo upalo napraviti izlet v prijazno sosedno Apačko kotlino. Ta izlet je bil popolnoma gospodarskega značaja in so si naši fantje ogledali lepo urejeno Meinlovo veleposestvo. Želeli bi si tudi mi vzornega gospodarstva, toda žal, denarja ni in mnogi živijo hude čase. Sedaj se sicer nekoliko boljše, toda le v življenjskem oziru, glede denarja pa ne vemo, kedaj ga bomo zopet imeli.

Sv. Jurij ob Taboru. Tukaj se je vršil dne 1. junija v Katoliškem domu ustanovni občni zbor krajevne Kmečke zveze. Ljudje imajo sicer zanimanje za zvezo, a vendar je še precej nezavednosti. Za tako važno ustanovo, kot je Kmečka zveza, bi moralo biti več zanimanja. Št. Jurčani! Naj ne bo med nami nobenega kmeta, ki bi odklanjal naše društvo. Čimpreje pristopite, tem boljše, bodite prepričani, da samo tarnanje nam ne bo nič pomagalo, tudi zanašati se ne smemo na nikogar, pravic in ugodnosti, bomo imeli samo toliko, kolikor si jih bomo sami priborili. Zato pa vsi v armado Kmečke zveze, samo združeni predstavljamo nekaj, čemur je uspeh zagotovljen. S tem bo rasla naša stanovska samozavest, ki je imamo žalibog vedno še premalo, dvignili bomo zopet glave in naš pogled bo veder!

Cene in sejmska poročila

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto 6. junija 1936 so pripeljali 23 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 10—12 Din, slanina 12—13. Kmetje so pripeljali 1 voz sena po 48, 1 voz lucerne 55, 1 voz pšenične slame po 25, 11 vozov krompirja 0.75—1 (novi 3—5), 7 vreč čebule 1 Din, zelje 2—8, kisló zelje 4, kumarce 1—6, karfijola 0.50—8, hren 8, buče 3—5, glavната solata 0.25—0.75, radič 1, špargeljni šopek 0.50—5, fižol v stročju 6—8, grah v stročju 4—5, luščen grah 5—7.50. Jabolka 10, hruške 8, suhe slive 10—12, črešnje 6—12, črnice 3—4, celi orehi 12, luščeni orehi 28 Din. Na trgu je bilo 10 vreč pšenice po 1.50, 7 rži 1.50, 3 koruze 1—125, 7 ječmena 1.50, 8 ovsa 1, 9 prosa 1.50, 7 ajde 1, 5 prosenovega pšena 4, 6 ajdovega pšena 3, 17 fižola 2—3. Smetana 8—10, mleko 1—2, sirovo maslo 20, čajno 24—30, jajca 0.40—0.75 Din. Prinesli so 76 kokoši po 18—20, 840 piščancev 15—50, 6 gosi 30—35, 10 rac 10—12, 18 kuncev 5—20, 6 kozličkov 35—60, 21 jagnjev 55—100 Din.

Mariborski svinjski sejem 5. 6. 1936. Na ta svinjski sejem je bilo pripeljanih 189 svinj, 2 ovci; cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 60—90 Din, 7—9 tednov stari 100—120, 3—4 mesece stari 135—200 Din, 5—7 mesecev stari 200—300 Din, 8—10 mesecev stari 320—460 Din, 1 leto stari 500—820 Din, 1 kg žive teže 6 do 6.50 Din, 1 kg mrtve teže 7.50 do 9 Din. Prodanih je bila 101 svinja.

Živinski in svinjski sejem v Ptujju. Na zadnji sejem je bilo prignanih 138 volov, 480 krav, 21 bikov, 43 juncev, 75 telic in 7 telet, od teh je bilo prodanih 45 volov po 3—4 Din, 83 krav po 3.50—3.75 Din, 14 bikov po 2.50—3.25, 7 juncev po 3.25 do 3.75 Din, in 39 telic po 2.75 do 3.50 Din za 1 kg. — Dne 3. t. m. je bil svinjski sejem. Pripeljanih je bilo 55 svinj in 290 prascev, prodanih pa 66 komadov. Prasci 6—12 tednov stari so se prodajali po 60—120 Din, pršutarji po 5 Din, debele svinje po 6 Din, plemenske pa po 4.50 do 5 Din za 1 kg.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso I. vrste kg Din 8—10, II. vrste 6—8, meso od bikov, krav telic 4—6, telečje meso I. vrste 8—10, II. vrste 5—6, svinjsko meso sveže 8—12 Din,